

GRYPA A(H7N9) – NAJCZĘŚCIEJ ZADAWANE PYTANIA

Źródło: Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) „Frequently Asked question on human infection with influenza A(H7N9) virus, China” (www.who.int)

1. Czym jest grypa A(H7N9)?

Wirusy grypy A H7 stanowią grupę wirusów krążącą naturalnie wśród ptaków. Wirus grypy A(H7N9) stanowi podgrupę tych wirusów. Pomimo, iż niektóre wirusy należące do grypy A H7 (H7N2, H7N3 i H7N7) powodowały wcześniej pojedyncze zakażenia u ludzi, nie notowano wcześniej przypadków zachorowań u ludzi spowodowanych wirusem A(H7N9).

2. Jakie są objawy zachorowania na grypę A(H7N9) u ludzi?

Do tej pory u pacjentów, u których stwierdzono zakażenie wirusem grypy A(H7N9) występowało ciężkie zapalenie płuc. Inne objawy to gorączka, kaszel i duszność. Jednak dokładne informacje o wszystkich objawach, które mogą wystąpić w przebiegu choroby nie są obecnie dokładnie znane.

3. Ile przypadków zachorowań odnotowano dotychczas?

Do dnia 7 kwietnia 2013 r. potwierdzono laboratoryjnie zakażenie wirusem grypy A(H7N9) u 21 osób. Szczegółowe informacje na temat aktualnej sytuacji znajdują się na stronie internetowej Światowej Organizacji Zdrowia pod adresem:

http://www.who.int/influenza/human_animal_interface/en/index.html

4. Dlaczego dochodzi do zakażeń wirusem u ludzi?

Dotychczas nie poznano źródła zakażenia, chociaż przeprowadzona analiza genetyczna wskazuje, iż wirus powodujący obecnie zakażenia ludzi pochodzi od wirusów krążących wśród ptaków. Nastąpiła adaptacja wirusa umożliwiająca jego wiązanie do komórek ssaków i przetrwanie w temperaturze zbliżonej do temperatury ssaków (niższej, niż u ptaków).

5. Co wiemy na temat wcześniej występujących u ludzi zakażeń wirusami grypy A H7?

W latach 1996 - 2012, odnotowano nieliczne przypadki zakażenia ludzi wirusami grypy A H7 (H7N2, H7N3 i H7N7). Przypadki te miały miejsce w Holandii, Włoszech, Kanadzie, USA, Meksyku i Wielkiej Brytanii. Większość przypadków zachorowań u ludzi związana była z ogniskami tej choroby u drobiu. U zakażonych osób występowało zapalenie spojówek i górnych dróg oddechowych o łagodnym przebiegu. Wyjątek stanowi jeden śmiertelny przypadek w Holandii. Wcześniej nie notowano zakażeń ludzi wirusem grypy A H7, identyfikowanym obecnie w Chinach.

6. Czy wirus grypy A(H7N9) różni się od wirusów grypy A(H1N1) oraz A(H5N1)?

Tak. Wszystkie trzy wirusy są to wirusy typu A, ale różnią się one od siebie. A(H7N9) i A(H5N1) są uważane za wirusy grypy zwierząt, które czasami powodują zakażenia u ludzi. Wśród wirusów grypy A(H1N1) są takie, które krążą wśród ludzi oraz takie, które krążą wśród zwierząt.

7. W jaki sposób ludzie mogą zarazić się wirusem grypy A(H7N9)?

Stwierdzono, że niektóre osoby, u których potwierdzono zakażenie A(H7N9) miały kontakt ze zwierzętami. Jednakże do tej pory nie stwierdzono występowania tego wirusa u zwierząt w Chinach. Nie jest więc jeszcze wiadomo, w jaki sposób osoby chore zostały zakażone.

W chwili obecnej trwają badania mające na celu określenie ewentualnej możliwości transmisji wirusa ze zwierząt na ludzi oraz pomiędzy ludźmi.

8. W jaki sposób można zapobiegać zakażeniom A(H7N9)?

Chociaż zarówno źródło zakażeń, jak i drogi szerzenia się wirusa nie są jeszcze poznane, dotychczasowe obserwacje wskazują, iż w celu zminimalizowania ryzyka zakażenia wirusem A(H7N9), podobnie jak w przypadku zapobiegania wielu innym chorobom, wskazane jest przestrzeganie podstawowych zasad higieny. Kluczowe jest zachowanie należytej higieny rąk i oddychania oraz środków bezpieczeństwa żywności.

Higiena rąk:

- Myć ręce przed, w trakcie i po przygotowaniu posiłków, przed jedzeniem, po skorzystaniu z toalety, po dotykaniu zwierząt lub odpadów pochodzących od zwierząt, gdy ręce są brudne, podczas opieki nad chorą osobą. Właściwa higiena rąk zapobiega zarówno przenoszeniu różnego rodzaju infekcji na siebie, jak i na inne osoby.
- Myć ręce mydłem i pod bieżącą wodą. W sytuacjach gdy nie jest możliwe skorzystanie z wody i mydła należy używać specjalnych środków przeznaczonych do mycia rąk na bazie alkoholu.

Higiena układu oddechowego:

- Podczas kaszlu lub kichania zasłaniać usta i nos chusteczką lub maseczką (jeśli nie jest to możliwe należy kichać lub kasłać w zgięcie łokcia),
- Zużyte chusteczki natychmiast po użyciu wyrzucić do zamkniętego kosza,
- Przestrzegać zasad higieny rąk po kontakcie z wydzielinami dróg oddechowych.

9. Czy można bezpiecznie spożywać mięso np. drób i wieprzowinę?

Chociaż zarówno źródło zakażeń, jak i drogi szerzenia się wirusa nie są jeszcze poznane, należy przestrzegać podstawowych zasad higieny przygotowywania posiłków. Odpowiednio przygotowane i poddane obróbce termicznej mięso jest uznawane za bezpieczne. Do sporządzania posiłków nie należy wykorzystywać mięsa pochodzącego od chorych zwierząt. W rejonach, gdzie notowane są przypadki zachorowań mięso może być bezpiecznie spożyte, pod warunkiem, że zostało ono odpowiednio przygotowane i było właściwie przetwarzane podczas przygotowywania posiłków. Spożycie surowego mięsa lub dań przyrządzonych z niedogotowanego mięsa może stanowić ryzyko i dlatego nie jest zalecane. Ponieważ wirusy grypy są inaktywowane w wysokiej temperaturze, gotowanie mięsa (tak aby osiągnęło ono we wszystkich partiach temperaturę 70°C) powoduje zabicie wirusów grypy. Aby uniknąć zakażenia surowe mięso należy trzymać oddzielone od żywności gotowanej lub gotowej do spożycia. Ponadto nie należy używać tej samej deski do krojenia lub tego samego noża do surowego mięsa i innej żywności. W trakcie sporządzania posiłków należy każdorazowo myć ręce pomiędzy czynnościami związanymi z przygotowywaniem surowych i gotowanych produktów. Nie należy umieszczać gotowanych produktów na tej samej powierzchni (np. blat, płyta, talerz,) na której znajdowały się produkty przed ugotowaniem. Po przygotowaniu surowego mięsa, przed przystąpieniem do kolejnej czynności związanej z przygotowywaniem posiłku należy dokładnie umyć ręce mydłem i wodą. Myć i dezynfekować wszystkie powierzchnie i narzędzia, które miały kontakt z surowym mięsem. Nie należy spożywać surowych lub niedogotowanych jaj i przetworów spożywczych sporządzanych z nich.

10. Czy istnieje szczepionka przeciwko grypie A(H7N9)?

Nie. Brak jest aktualnie szczepionki chroniącej przed zachorowaniami. Jednakże, wyizolowano już i scharakteryzowano wirusy pochodzące od chorych osób. Pierwszym

krokiem w opracowaniu szczepionki jest wybór, spośród wyizolowanych dotychczas wirusów, izolatu mogącego stanowić składnik szczepionki. Światowa Organizacja Zdrowia, we współpracy z partnerami, podejmuje takie działania. Wybrany wirus, będzie mógł posłużyć do produkcji szczepionki, jeśli takie działanie będzie konieczne.

11. Czy dostępne są leki na grypę A(H7N9)?

Badania laboratoryjne przeprowadzone w Chinach wykazały, że wirus grypy A(H7N9) jest wrażliwy na dostępne leki przeciw grypie - inhibitory neuraminidazy. Ponadto, leki te podawane we wczesnej fazie zachorowań na grypę sezonową i grypę ptaków A(H5N1) wykazywały wysoką skuteczność. W chwili obecnej, brak jest jednak pełnych danych na temat zastosowania tych leków do leczenia osób zakażonych wirusem grypy A(H7N9).

12. Czy wirus grypy A(H7N9) stanowi zagrożenie dla ludzi na świecie?

Dotychczasowe dane nie pozwalają jednoznacznie określić, czy istnieje duże ryzyko rozprzestrzenienia wirusa wśród ludzi. Kwestia ta jest przedmiotem badań epidemiologicznych prowadzonych obecnie.

13. Czy pracownicy służby zdrowia są narażeni w sposób szczególny na ryzyko zakażenia grypą A(H7N9)?

Pracownicy służby zdrowia często mają kontakt z pacjentami, u których występują choroby zakaźne. Dlatego WHO zaleca, aby odpowiednie środki bezpieczeństwa (zapobiegania i kontroli zakażeń) były konsekwentnie stosowane w placówkach służby zdrowia. Obok standardowych środków ostrożności, personel opiekujący się pacjentami z podejrzeniem lub potwierdzeniem zakażenia wirusem grypy A(H7N9) powinien stosować dodatkowe środki ostrożności (szczegółowe informacje na stronie internetowej WHO: http://www.who.int/csr/resources/publications/swineflu/WHO_CDS_EPR_2007_6/en/index.html)

14. Jakie działania zostały podjęte w Chinach?

Władze lokalne i krajowe podjęły działania zapobiegawcze, w tym między innymi:

- Wzmocniono nadzór nad przypadkami zapalenia płuc nieznanego pochodzenia w celu zapewnienia wczesnego wykrywania i laboratoryjnego potwierdzenia nowych przypadków zachorowań spowodowanych wirusem grypy A(H7N9).
- Przeprowadzane jest dochodzenie epidemiologiczne, w tym ocena podejrzanych przypadków i nadzór nad osobami z kontaktu z osobami chorymi.
- Prowadzona jest ścisła współpraca służb odpowiedzialnych za zdrowie ludzi z służbami weterynaryjnymi w celu ustalenia źródła zakażeń.

15. Czy istnieje ryzyko wystąpienia pandemii grypy?

Każdy wirus grypy zwierząt, który rozwine zdolność zakażenia ludzi, może teoretycznie spowodować pandemię. Jednak, jednoznaczne wskazanie czy wirus grypy A(H7N9) może w rzeczywistości wywołać pandemię jest w obecnej chwili niemożliwe. Inne wirusy grypy pochodzące od zwierząt, które od czasu do czasu powodują wystąpienie zakażeń również u ludzi, nie spowodowały do tej pory pandemii.

16. Czy podróżowanie do Chin jest bezpieczne?

Liczba przypadków zachorowań stwierdzonych w Chinach jest niewielka. WHO nie zaleca stosowania jakichkolwiek dodatkowych środków w odniesieniu do osób podróżujących z i do Chin.

17. Czy produkty pochodzące z Chin są bezpieczne?

Nie ma w chwili obecnej przesłanek wskazujących na powiązania pomiędzy zachorowaniami, a produktami pochodzącymi z Chin. WHO nie zaleca żadnych ograniczeń w odniesieniu do handlu.